

DOORBOORDE STAMMEN, HOUTEN POMPEN

In het voorjaar van 2019 werkte het MOT een uniek experiment uit: het maken van een houten waterpomp uit een eiken boomstam. Je kan het volledige proces digitaal herbeleven op www.mot.be/nl/opzoeken/pompen.

Bij graafwerken en archeologisch onderzoek komen er wel eens doorboorde stammen aan de oppervlakte. Vaak gaat het om restanten van waterleidingsnetwerken of andere infrastructuur. Ook in oude mijnen, scheepswrakken en waterbouwkundige constructies worden houten buizen en zelfs houten pompen teruggevonden.

© loed Radar

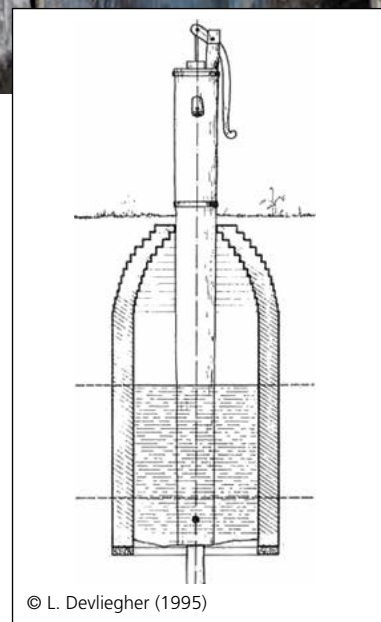
© het MOT

Onderzoeker, houtbewerker en molenaar Luc Verachtert onderzoekt hoe molenaars vroeger molenstaken doorboorden. Zijn zoektocht naar documentatie, werktuigen en doorboorde stammen brengt hem naar het MOT.

© het MOT

Het MOT heeft heel wat documentatie rond het doorboren van stammen in de lengte, maar ook een unieke houten beerpomp en een verzameling werktuigen van een pompboorder. Er volgt een ontmoeting tussen houtbewerker Luc en de pompboorder die zijn materiaal aan het MOT schonk.

© L. Devliegher (1995)

Het idee groeit om een experiment op poten te zetten: zelf een houten pomp maken. Op basis van literatuur, een interview met de pompboorder, en met originele handwerktuigen uit de collectie van het MOT.

© het MOT

Het doel? De technieken beter leren kennen en het proces documenteren. Met de steun van de provincie Vlaams-Brabant legt een camera ploeg het hele gebeuren vast.

© Danny Huygens

Om zo dicht mogelijk bij de traditionele technieken aan te sluiten, maken we uitsluitend gebruik van handwerktuigen. Slechts voor het maken van enkele onderdelen wordt de elektrisch aangedreven draai-bank ingeschakeld. Het doorboren vergt precisie en heel wat spierkracht.

© het MOT

Mooie eikenstammen worden met paardenkracht uit het bos geslept. Daarna worden de stammen in de slotgracht van het Prinsenkasteel gewaterd. Hout werd vroeger vaak in het water bewaard voor het werd gebruikt. Het water zou een zeer gunstige invloed hebben op de kwaliteit, duurzaamheid en bewerkbaarheid van het hout.

© Danny Huygens

Het project is geen volwaardig archeologisch onderzoek. Maar toch zijn de resultaten interessant voor de archeologische wereld. Het kan bijdragen tot een beter begrip van vondsten van doorboorde boomstammen en restanten van pompen.

Experiment geslaagd. De pomp werkt perfect en wordt gebruikt door groot en klein in het MOT. Het project wordt dus niet alleen digitaal ontsloten, maar ook in het echt!

© het MOT